

Zsuzsika

2009 június 27. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt idők, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Zolnay László Kincses Magyarország című könyvének fotóit nagyrészt én készítettem. Ebből a könyvből tudtam meg, hogy a különös sírkövet, amely ott hevert a félig romos udvaron, a helyiek Zsuzsikának becézik. Én, bevallom, akár ufónak is mondhatnám, főként a fényképezés körülményei miatt. Kora reggel érkeztem ide, s a surlófénynek nagyon örültem, hiszen az olyan részleteket mutat meg egy plasztikán, amelyeket egyébként nem vennénk észre.

Kisnána vára fokozatosan épült ki. „A környék első ismert birtokosa az Aba nemzetség volt. Aba Sámuel 1044-ben megölték ugyan, de az Aba nemzetség továbbra is nagy szerepet játszott a magyar történelemben. Ennek a nemzetségnek az egyik ága a Kompolti család. Az ő birtokukban volt a mai Kisnána területe is. A Kompolti család XIV. századbeli kiemelkedését annak köszönhetjük, hogy miközben az egész Aba nemzetség Károly Róbert ellen fordult, ez az ág a király mellé állt. (A rozgonyi csatában – 1312. június 15. – a király győzött.)

A Kompoltiak a XIV. században sok birtokot szereztek, és országos méltóságokat viseltek. Fénykorukat Zsigmond és Ulászló alatt érték el. A Zsigmond alapította sárkányos rend bárói között megtaláljuk őket is. A XV. század közepére teljesen kiépült várat csak 1522-ig birtokolják a Kompoltiak. Ekkor kihal a család. Az új birtokos az Ország család. 1542-ben Losonczy István kezén van a vár, és menedéket nyújt falai között Moré Lászlónak. Korának hírhedt rablólovagja egy alkalommal elfogatta Ali budai pasa szolgáit. A pasa ezért megostromolta a kisnáni várat. Moré úgy próbált menekülni szorongatott helyzetéből, hogy arany- és ezüstpénzt szórt az ostromló törökök közé, de hiába, fiával együtt elfogták, és Konstantinápolyba vitték, ott is halt meg. (Fiai közül az idősebbik 1554-ben Kapudsi pasa lett.)

A kisnáni vár története szokatlan módon azzal kezdődött, hogy a vár dombján a XI–XII. század fordulóján felépült a kör alakú plébániatemplom. Körülötte volt a cinterem, vagyis a temető. A XIII. században udvarház épült a dombra, gazdasági épület a domb aljába, és kibővítették a templomot is. Szokatlan helyzet alakult ki: a földesúri udvarház a faluban, a plébániatemplom mellé épült, a templom körül még mindig használta a falu népe a temetőt, és emiatt a gazdasági épület a domb alá szorult. Ugyanebben az időben palánkkal vették körül a dombot, és megépült a délkeleti külső kaputorony.

A XIV–XV. század fordulóján – Zsigmond uralkodásának éveiben – a birtokközpont várrá alakult. Nána külső tornyos vár volt, nyilak és kőhajító gépek ellen védelmet nyújtott. Ahhoz, hogy olaszbástyás várrá építsék át, hiányoztak a terep adottságai, így pedig nem tudott ellenállni a hatalmas, ágyúkkal jól felszerelt ostromló seregnek. Elveszítette jelentőségét, a XVI. századtól nem is hallani róla többé.

A várral és a feltárással kapcsolatban erről a sírkőről szerettem volna többet megtudni, de két társával együtt még mindig mint rejtélyes leletet említik a kutatók. A Magyar Műemlékvédelem című folyóirat egyik jegyzetében, illetve Pamer Nóra Kisnánáról szóló írásában olvasható, hogy a vár feltárással legértékesebb lelete az a három sírlap, amely feltehetően a román kori temetőhöz tartozott, de a feltáráskor már nem feküdtek eredeti helyükön. Nagyjából mindhárom egyforma méretű (175 centiméter magas), csak egyik oldalán kidolgozott ovális kőlap. Kettő egyenletes síkú dombormű, amely egy-egy emberi alakot ábrázol, a harmadikat viszont csak egy bemélyített görögkereszt díszíti. A kutató szerint e kereszt miatt a keresztény szobrászat körébe kell őket sorolnunk annak ellenére, hogy az ismert keresztény plasztika anyagába be nem illeszthető darabok.

Az emlékeim között kutatva most, hogy e sorokat írom, halványan valami hasonló keleti ábrázolás dereng fel bennem. S felmerül az a kérdés is, vajon hogyan helyezték el ezt és a másik két sírkövet. Nyugat, napszentület felé, vagy inkább napkelet irányába néztek kőarcukkal és kőszívvel, amely valaha igazi volt, és úgy lüktetett és dobogott, mint a miénk, csak ezer évvel ezelőtől? S hogy miért Zsuzsika? Kedves Olvasó, ezzel a válaszszal, azt hiszem, örökre adós maradok.

Móser Zoltán, mno.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
